

ОЛЕЙНИКОВА
Олена Олексіївна
Ms.oleyna@gmail.com

УДК 658.5

БОЙКО
Аліна Едуардівна
al.boiko777@gmail.com

**СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ
КОНКУРЕНТНИМИ ПЕРЕВАГАМИ
ПІДПРИЄМСТВА**

**STRATEGIC MANAGEMENT OF
COMPETITIVE ADVANTAGES OF THE
ENTERPRISE**

старший викладач,
Одеський національний
політехнічний університет

студент, Одеський
національний політехнічний
університет

У статті розглянуто питання управління конкурентними перевагами підприємства як пріоритетного завдання стратегічного менеджменту, що забезпечує конкурентоспроможність на базі зростання конкурентного потенціалу, посилення ринкової позиції та збільшення можливостей для сталого розвитку підприємства в довгостроковій перспективі. Досліджено актуальні напрями формування конкурентних переваг на засадах використання інноваційних, інформаційних, інтелектуальних і людських ресурсів, а також сучасних стратегій бізнесу, які дозволяють підприємствам формувати довгострокові конкурентні переваги шляхом поширення нових знань та впровадження їх результатів у інноваційні рішення.

* * *

В статье рассмотрены вопросы управления конкурентными преимуществами предприятия как приоритетного задания стратегического менеджмента, которое обеспечивает конкурентоспособность на базе роста конкурентного потенциала, усиления рыночной позиции и увеличения возможностей для устойчивого развития предприятия в долгосрочной перспективе. Исследованы актуальные направления формирования конкурентных преимуществ на основе использования инновационных, информационных, интеллектуальных и человеческих ресурсов, а также современных стратегий бизнеса, которые позволяют предприятиям формировать долгосрочные конкурентные преимущества путем распространения новых знаний и внедрения их результатов в инновационные решения.

* * *

Introduction. In the context of growing instability and competition, an important task for domestic enterprises is to improve their competitiveness in national and international markets in the strategic context. The goal and result of strategic management of the enterprise is to achieve competitive advantages as the main manifestation of leadership among competitors. The priority direction of formation of competitive advantages should be the uniqueness of competitive advantages in combination with the optimal strategy of their development, which will provide the business entity with stable competitiveness in the market and economic growth opportunities in the long term.

Purpose. The purpose of the research is to determine the strategic directions of the formation of competitive advantages of domestic enterprises in modern economic conditions.

Results. The article deals with the management of the competitive advantages of the company as a priority task of strategic management, providing competitive ability on the basis of growth of competitive potential, strengthening of market position and increasing opportunities for the development of the enterprise in the long-term perspective. The actual directions of the formation of competitive advantages on the basis of the use of innovative, informational, intellectual and human resources, as well as modern business strategies that enable enterprises to form long-term competitive advantages through the dissemination of new knowledge and the implementation of their results into innovative solutions are explored.

Conclusions. Dynamics of the modern environment requires the introduction of an effective system of strategic management of the enterprise, which will ensure a high level of competitiveness, a stable market position and the ability to quickly adapt to new requirements. In the long run, the success of an enterprise in the market guarantees the competitive advantages that are formed on the basis of the results of intellectual and innovative activities with the productive use of information resources, human capital and modern approaches to strategic management of business entities.

Ключові слова: конкурентоспроможність, конкурентні переваги, стратегічне управління, потенціал, інформаційні ресурси, людський капітал, інновації

Ключевые слова: конкурентоспособность, конкурентные преимущества, стратегическое управление, потенциал, информационные ресурсы, человеческий капитал, инновации

Keywords: competitiveness, competitive advantages, strategic management, potential, information resources, human capital, innovations

ВСТУП

В умовах зростаючої нестабільності та конкуренції важливим завданням для вітчизняних підприємств є підвищення їх конкурентоспроможності на національному та міжнародному ринках у стратегічному контексті. Метою і результатом стратегічного управління підприємством є досягнення конкурентних переваг, як головного прояву лідерства серед конкурентів. Пріоритетним напрямом формування конкурентних переваг має бути унікальність конкурентних

переваг у поєднанні з оптимальною стратегією їх розвитку, що забезпечить суб'єкт господарювання стабільною конкурентоспроможністю на ринку та можливостями економічного зростання у довгостроковій перспективі.

МЕТА РОБОТИ

Метою дослідження є визначення стратегічних напрямів формування конкурентних переваг вітчизняних підприємств у сучасних умовах господарювання.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів з питань управління конкурентоспроможністю підприємства. У ході дослідження використані методи структурно-логічного та системного аналізу, метод експертних оцінок.

РЕЗУЛЬТАТИ

У сучасних умовах господарювання головною метою будь-якого підприємства є збереження або розширення зайнятих позицій на ринку чи його сегменті, стабільне отримання прибутку або його зростання. Для досягнення цієї мети компанія зосереджується на забезпеченні високого рівня конкурентоспроможності, який взагалі відображає сукупні підсумки роботи практично всіх організаційних підрозділів підприємства. Точно визначити стратегічні напрями підвищення конкурентоспроможності та адаптувати систему управління до змін конкурентного середовища дозволяє формування конкурентних переваг, тобто специфічних характеристик і властивостей товару, які створюють для підприємства певну перевагу над своїми прямими конкурентами.

Пріоритетним завданням стратегічного управління підприємством є створення стабільних конкурентних переваг (переваг вищого рівня), що забезпечують конкурентоспроможність на базі зростання конкурентного потенціалу, посилення ринкової позиції, збільшення можливостей для сталого розвитку підприємства в довгостроковій перспективі. Таким чином, необхідність розгляду проблеми управління конкурентними перевагами підприємства в системі стратегічного менеджменту пояснюється наступним:

1) мета забезпечення конкурентоспроможності має довгостроковий характер і відбивається як в тактичних, так і в стратегічних планах;

2) застосування методів і інструментів стратегічного менеджменту дозволяє підприємству визначити свої можливості і конкурентні переваги, розробити оптимальну ринкову стратегію і реалізувати поставлену мету;

3) застосування інструментів стратегічного менеджменту особливо необхідне для підприємств, які випускають продукцію з порівняно довгим життєвим циклом.

Стратегічне забезпечення конкурентоспроможності здійснюється за допомогою системи взаємопов'язаних стратегій функціонування та розвитку підприємства, що формують так званий «стратегічний набір». «Стратегічний набір» підприємств в сучасних умовах господарювання повинен бути конкурентоспроможним, тобто дотримуватися встановлених обов'язкових вимог – адекватності, надійності, гнучкості, динамічності та цілеспрямованості. У той же час стратегії, які його складають, мають бути науково обґрунтованими, взаємно узгодженими, взаємодоповнюючими, адаптивними та прийнятними, тобто, повинні забезпечувати успішну реалізацію конкурентних переваг та сталий розвиток підприємств в нестабільному і непередбачуваному середовищі. [1]. Отже, стратегічні напрями формування конкурентних переваг підприємств також вимагають врахування сучасних змін,

тенденцій та перспектив світової економіки, що характеризується швидким розвитком науково-технічного прогресу, зміцненням ролі інформаційних ресурсів, зростанням важливості людського та інтелектуального капіталу.

У сучасних умовах широкомасштабної інформатизації суспільства саме ефективне використання інформаційних ресурсів у поєднанні з оптимальною стратегією розвитку, що базується на застосуванні інноваційних, інтелектуальних та людських ресурсів, забезпечує підприємствам високий рівень конкурентоспроможності. Можливості суб'єктів господарювання ефективно використовувати інтелектуальні та інформаційні ресурси (особливо електронні) створюють передумови для виробництва та поширення нових знань, впровадження їх результатів у інноваційні рішення, що дозволяє підприємствам формувати довгострокові конкурентні переваги на якісній основі. Інноваційний фактор є джерелом економічного зростання та рушійною силою якісних перетворень, необхідною умовою забезпечення та підвищення конкурентоспроможності на всіх рівнях управління. Інновації, перш за все, передбачають збільшення продуктивності виробництва, скорочення витрат, зменшення відходів, безвідходне виробництво та покращення якості продукції. Людський і інтелектуальний капітал підприємства є однією з провідних та головних конкурентних переваг сучасного підприємства, метою якого є стабільний розвиток та зміцнення позицій на ринку шляхом підвищення його конкурентоспроможності, оскільки його ефективне використання покращує існуючі конкурентні переваги та сприяє формуванню нових [2].

Важливим напрямом формування конкурентних переваг в умовах швидкозмінного економічного середовища є розробка ефективної стратегії розвитку компанії, яка буде ґрунтована на результатах інтелектуальної діяльності і реалізуватися у процесі виробництва унікальних видів продукції, введенні у виробничий процес унікальних видів техніки та технологій, унікальному розташуванні підприємства та орієнтації на унікальні заходи. Також може стати ефективною новаторська стратегія «нарощування», яка заснована на розвитку інноваційного потенціалу підприємства і передбачає розробку та впровадження радикальних (базових) інновацій.

Сучасна економіка характеризується постійним зростанням конкуренції в більшості галузей. Це актуалізує креативний підхід до стратегічного управління бізнесом, який носить назву «стратегія блакитного океану». «Стратегія блакитного океану» – це стратегія відходу від конкуренції за рахунок ретельного вивчення ринку та втілення інноваційних бізнес-ідей, здатних забезпечити вихід підприємства на новий ринок і створення попиту, який не існував раніше. Основою «стратегії блакитного океану» є інновація цінності – те, що робить конкуренцію просто непотрібною за рахунок виходу компанії на принципово новий рівень. Реінжиніринг бізнес-процесів, як важливий компонент сучасного управління якістю, є тактичною реалізацією цієї стратегії. «Стратегія блакитного океану» та реінжиніринг бізнес-процесів разом формують філософську базу недоступності для кон-

курентів протягом досить тривалого періоду часу. [3].

ВИСНОВКИ

Динаміка сучасного зовнішнього середовища потребує впровадження ефективної системи стратегічного управління підприємством, яка забезпечить високий рівень конкурентоспроможності, стабільну ринкову позицію та здатність швидко адаптуватися до нових вимог. В довгостроковій перспективі успіх підприємства на ринку гарантують конкурентні переваги, які сформовані на базі результатів інтелектуальної та інноваційної діяльності з продуктивним використанням інформаційних ресурсів, людського капіталу та сучасних підходів до стратегічного управління діяльністю суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел

1. Кавецький В.Б. Конкурентоспроможність промислового підприємства у світлі людського капіталу. *Економіка*

та право. 2007. № 1. С. 215-226.

2. Труніна І.М. Особливості дослідження та формування конкурентних переваг вітчизняних підприємств. *Проблеми економіки*. 2012. № 3. С. 147-150.

3. Чан Ким В., Моборн Р. *Стратегія голубого океана. Как найти или создать рынок, свободный от других игроков: пер. с англ. Москва, 2017. 336 с.*

References

1. Kavetsky V.B. *Competitiveness of an industrial enterprise in the light of human capital. Economics and Law*, 2007. № 1. pp. 215-226. (in Ukrainian)

2. Trunina I.M. *Features of research and formation of competitive advantages of domestic enterprises. Problems of the economy*, 2012. № 3. pp. 147-150. (in Ukrainian)

Chan Kim V., Moborn R. *Blue Ocean Strategy. How to find or create a market free from other players: translate from English. Moscow, 2017. 336 p. (in Russian)*